

ECONOMIE ȘI CONTABILITATE

CZU 338+364.22](478)

CREȘTEREA ECONOMICĂ ȘI EVOLUȚIA SĂRĂCIEI ÎN REPUBLICA MOLDOVA

VERONICA PRISĂCARU

Universitatea Agrară de Stat din Moldova

Abstract. In this article the problem of poverty in the Republic of Moldova and its dependence on economic growth are considered.

There is also analyzed the development of economic indices and the income of different workmen categories.

The conclusions about poverty evolution are made.

Key words: Decrease, Economic growth, Income, Living minimum, Poverty.

INTRODUCERE

Analizele la nivel macroeconomic și social confirmă faptul că după desființarea Uniunii Sovietice, Republica Moldova s-a confruntat cu o profundă recesiune economică și socială, fiind chiar cea mai drastică comparativ cu celelalte țări, foste membre ale statului socialist. Un impact deosebit de puternic asupra economiei Republicii Moldova l-a avut criza financiară care s-a produs în Federația Rusă în anul 1998. Ca urmare, pe lângă alte implicații negative, s-a acutizat extrem de mult situația socială a unei părți covârșitoare din populația țării.

Anul 2000, an când pentru prima dată după perioada de criză, s-a remarcat ascensiunea economiei, a constituit punctul de cotitură în evoluția sărăciei.

MATERIAL ȘI METODĂ

În prezentul articol sunt elucidate aspectele corelative ale creșterii economice și evoluției sărăciei în Republica Moldova. Drept repere servesc unele date obținute din studii centralizate asupra creșterii economice și sărăciei, ideile de bază fiind dezvoltate și concretizate prin analiza indicatorilor macroeconomici, a veniturilor și minimumului de existență, acestea servind ca bază la formularea unor concluzii și raționamente referitor la tangențele între evoluția macroeconomică și sărăcia populației, cât și evaluarea calitativă a tendințelor în evoluția sărăciei.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Creșterea economică și sărăcia, în funcție de venit, sunt strâns legate în Moldova – sărăcia a sporit brusc și a devenit mai profundă și mai severă în timpul recesiunii care a urmat după criza din Federația Rusă, însă rata, profunzimea și severitatea sărăciei au început să se reducă odată cu recuperarea economică ulterioară. Rata sărăciei a crescut brusc în perioada recesiunii care a urmat după criza sus numită. Către anul 1999, 71 % din populația Moldovei era săracă, înregistrând o creștere de la 47 % în 1997.

Schimbarea radicală în activitatea economică, care a început în anul 2000, a fost însoțită de reduceri în nivelul sărăciei și către anul 2002 rata sărăciei a revenit practic la nivelul existent anterior crizei din Rusia. Elasticitatea estimată a sărăciei, în raport cu creșterea consumului mediu, era de circa - 2,9 (ceea ce denotă că, pentru fiecare majorare cu 1% a creșterii, sărăcia scădea cu 2,9 %), indicând un nivel de receptivitate care este comparabil cu, sau puțin mai înalt decât cel observat pretutindeni în lume [1].

În acest context, în continuare se prezintă dinamica produsului intern brut și a produsului intern brut pe locuitor în perioada 1998 – 2005, indicatori care reflectă direct tendințele în creșterea bunăstării populației și, implicit, în reducerea sărăciei (Tab. 1).

Astfel, datele prezentate în tab. 1 confirmă afirmațiile anterioare despre evoluția economică și, implicit, a bunăstării populației (care este direct dependentă de valoarea produsului intern brut pe locuitor). În vederea unui studiu mai consistent al dinamicii bunăstării populației, veniturile și salariile medii pe economie se raportează la minimumul de existență (tab. 2).

Tabelul 1

Produsul intern brut și produsul intern brut pe locuitor în Republica Moldova, 1998-2005

Denumirea indicatorilor	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
A	1	2	3	4	5	6	7	8
Produsul intern brut, mil. lei (prețuri curente)	9122	12321	16019	19051	22555	27619	32032	36755
Modificarea anuală reală a produsului intern brut, %	-6,5	-3,4	2,1	6,1	7,2	6,6	7,4	7,1
Populația, mii persoane	3648,3	3649,3	3643,5	3634,5	3627,2	3617,7	3606,8	3589,8
Produsul pe locuitor, dolari S.U.A.	464,8	321,3	353,7	407,3	447,8	636,2	710,4	781,5

Sursă: Tendințe în economie. Ediție trimestrială. CFSPTACIS, 2005.

Tabelul 2

Raportul veniturilor populației Republicii Moldova către minimul de existență în perioada 2002-2005

Denumirea indicatorilor	2002	2003	2004	2005
A	1	2	3	4
Veniturile disponibile ale populației (în medie la un om pe lună), lei	350,2	448,1	513,1	620,5
Salariul mediu lunar pe economie, lei	693,8	899,5	1123,1	1335,4
Minimul mediu de existență, lei	452,3	541,9	584,1	647,1
Minimul de existență al populației apte de muncă, lei	475,2	571,5	615,5	681,7
Raportul veniturilor disponibile către minimul de existență, %	77,4	82,7	87,8	95,9
Raportul salariului mediu pe economie către minimul de existență al populației apte de muncă, %	146,0	157,4	182,5	195,9

Sursă: Доклад о социально-экономическом развитии Респ. Молдова в 2005 году

Datele tabelului denotă ascendența raportului salariului mediu pe economie către minimul de existență, abaterea anuală constituind: 11,4 p.p. în anul 2003, 25,1 p.p. în 2004 și 13,4 p.p. în 2005. Concomitent remarcăm, că raportul veniturilor disponibile către minimul de existență crește în ritmuri mult mai reduse, abaterile anuale fiind doar de 5 – 8 p.p. Astfel, conchidem asupra unor rezultate încă destul de modeste în reducerea sărăciei în Republica Moldova. În acest context e necesar să menționăm și diferențierea profundă în veniturile diferitor pături ale populației, diferențiere evidențiată și prin salariile diferitor categorii de angajați (tab. 3).

Astfel, chiar relevând creșterea integrală a veniturilor din salariu ale tuturor categoriilor de salariați, prezentată în tabel, e necesar să recunoaștem că există un decalaj profund între veniturile salariale. Remarcăm, însă, și faptul că în perioada examinată are loc, totuși, o reducere a diferențelor în salariile agricultorilor (categorie cu cele mai mici salarii) și salariile angajaților în activități financiare, care sunt cele mai înalte.

În vederea mobilizării eforturilor pentru reducerea sărăciei se menționează următoarele priorități:

- Menținerea creșterii economice și chiar sporirea ritmurilor acesteia;
- Crearea locurilor de muncă suplimentare pentru populația țării;
- Orientarea investițiilor în infrastructura de bază a agriculturii, fapt ce ar contribui substanțial la reducerea șomajului în zona rurală;
- Diversificarea piețelor de export;
- Înlăturarea accesului păturilor mai sărace ale populației la serviciile educaționale și medicale;
- Sporirea calității serviciilor educaționale și medicale;
- Consolidarea rețelei de protecție socială a populației;
- Crearea unor mecanisme mai exacte de monitorizare a sărăciei etc.

Salariul mediu lunar nominal pe ramuri ale economiei naționale și domenii de activitate în Republica Moldova în perioada 1999-2005, lei

Ramurile economice și domeniile de activitate	Anii						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
A	1	2	3	4	5	6	7
1. Agricultură	166,7	243,7	305,3	388,2	491,0	634,0	744,0
2. Industria prelucrătoare	516,1	693,8	823,7	991,4	1241,8	1444,0	1756,0
3. Construcții	474,0	586,9	730,3	867,3	1237,2	1680,0	1973,0
4. Comerț	274,7	363,0	432,1	611,8	753,0	1007,0	1228,0
5. Transport, depozitare și comunicații	462,2	638,8	788,8	1060,0	1464,9	1795,0	2143,0
6. Activități financiare	1672,8	2355,4	2521,0	2555,3	2925,1	3255,0	3451,0
7. Tranzacții imobiliare	440,0	557,0	698,5	882,7	1120,7	1383,0	1671,0
8. Administrare publică	440,3	516,8	740,4	988,7	1049,4	1204,0	1384,0
9. Învățământ	193,5	250,3	337,4	464,2	512,3	712,0	882,0
10. Ocrotirea sănătății și asistență socială	184,1	227,6	311,8	436,3	574,4	841,0	1017,0

Sursă: Tendințe în economie. Ediție trimestrială. CFSP TACIS, 2005.

CONCLUZII

În baza celor menționate, pot fi formulate următoarele concluzii:

1. Creșterea economică și evoluția sărăciei sunt strâns legate, fapt confirmat prin tendințele corelative ale acestora;
2. Începând cu anul 2000, odată cu intrarea în faza de ascensiune economică după anii de criză, în Republica Moldova se constată o reducere a sărăciei, fenomen ce se produce, însă, foarte lent;
3. În pofida tendințelor pozitive în evoluția sărăciei, remarcăm diferențierea profundă a veniturilor diferitor pături ale populației, diferențiere care are totuși anumite tendințe de reducere din an în an;
4. Obiectivul de importanță majoră în contextul acțiunilor guvernamentale, orientate spre reducerea sărăciei, constă în menținerea și chiar sporirea ritmurilor creșterii economice.

BIBLIOGRAFIE

1. Recesiunea, Recuperarea și Sărăcia în Moldova. Studiu de țară al Băncii Mondiale. Raport nr. 28024 – MD, Chișinău, 2004, p. 4.
2. Tendințe în economie. Ediție trimestrială. Chișinău, CFSP TACIS, martie 2005, 142 p.
3. Doklad o social'no-ekonomičeskom razvitii Respubliki Moldova v 2005 godu. Ekonomičeskoe obozrenie, Nr. 10, 2006.

Data prezentării articolului - 01.12.2006